

INTERAKTIVNOST SE ZAZRE NAZAJ

 radiostudent.si/kultura/kulturne-novice/interaktivnost-se-zazre-nazaj

Andrea Zabrc

24. 9. 2021 - 15.10

/ Kulturne novice

V **Delavskem domu Trbovlje** se že trinajstič odvija mednarodni festival novomedijske kulture **Speculum Artium**. Festival postavlja v središče zmožnosti povezovanja tehnologije in znanosti s sodobno umetnostjo. Na ogled so tako spekulativni umetniški projekti kot tudi primeri uporabnega sodelovanja tehnologije in umetnosti v kulturnem sektorju.

Rdeča nit letošnjega festivala je pionirska kibernetična, računalniško vodena skulptura **Senster** poljskega umetnika **Edwarda Ihnatowicza**. Štiri metre visok zoomorfni jekleni skelet z nežnimi gibi sledi zvokom, ki prihajajo iz okolice. V začetku 70. let je ta interaktivna skulptura predstavljala začetke novomedijskih umetnosti. Kurator **Bogdan Šteh** pojasni, zakaj so za izhodišče letošnjega programa izbrali *Senster*.

Postavitev »retro« objekta v središče pozornosti – tudi dobesedno, saj stoji na odru gledališke dvorane – po kuratorjevih besedah tematizira smernice, kriterije in razvoj medijske umetnosti do danes.

Poleg zgodovinsko pomembne kibernetične instalacije so na ogled sodobne pozicije novomedijske prakse, ki jih sestavljajo roboti, avatarji, virtualni svetovi in zvočni performansi. Na javnem natečaju je bilo izbranih šest projektov, med drugim tudi 50-centimetrski mehanski pajek francoskega umetnika **Fabiena Zoccoja**. V času trajanja razstave nosi umetnik pametno zapetnico, ki analizira njegove biometrične podatke in jih po omrežju posreduje robotu-pajku. Premikanje in spremembe vedênja šesteronožca se neposredno ujemajo z umetnikovimi čustvi.

Navdih za naslov dela **Pajek in jaz** je umetnik našel v istoimenski pesmi z albuma **Before and After Science** britanskega glasbenika **Briana Ena**.

Fotosintezna jaz, projekt italijanske umetnice **Vanesse Vozzo**, prav takopostavi v ospredje odnose med človeškim telesom in okolico ter mejo med njima. Iztočnica projekta so tehnike genske manipulacije in z njimi povezana etična vprašanja. Ideja se je umetnici porodila iz osebne izkušnje, saj ima gensko mutacijo, ki jo je operativno odpravila. **Vanessa Vozzo** razloži, kako se je lotila projekta.

Instalacija je sestavljena iz več delov. Poleg ogleda videodokumentacije si lahko obiskovalci po *skromni* ceni dveh evrov kupijo fotosintetično kremo – uporaba na lastno odgovornost! – ali pa ležejo v imerzivno VR-okolje in izkusijo, kako je biti rastlina na travniku.

Etični pomisleki o zvezi tehnologije in človeka se pojavljajo tudi v umetniški raziskavi **Sumljivo vedenje** mednarodnega kolektiva **KairUs**, ki prikazuje nevidno človeško delo za »inteligentnimi« računalniškimi sistemi. Video, ki so ga predvajali na dogodku, prikazuje profesionalne opazovalce za kamerami, ki učijo računalnike prepoznavati sumljivo vedenje. V službi tovrstnega vohljača pa se lahko preizkusijo tudi obiskovalci. Vodnik fiktivnega podjetja uporabnika motivira in nauči, kako prevzeti nalogo označevanja sumljivega.

Po besedah organizatorjev je bila posebna pozornost namenjena raznovrstnosti in dostopnosti festivala tako za umetnike in umetnice kot tudi za publiko. Tako je načinov za prijavljanje in sodelovanje več. Pomemben del festivala predstavlja sekcija **Made in Trbovlje**, ki omogoča produkcijo in predstavitev aktivnosti lokalnih ustvarjalcev. Prve možnosti za individualno predstavitev projektov so dobili tudi študentje in študentke **Akademije umetnosti Univerze v Novi Gorici**.

Na festivalu se lahko še danes in jutri udeležite performansov, delavnic, okroglih miz in spletnega programa. Legendarni *Senster* pa je v prostorih **Delavskega doma Trbovlje** na ogled do 2. oktobra.